

Preek 29 september
HWS Ontmoetingskerk
1 Korintiërs 3:21-4:7

Gemeente van Jezus Christus,
Diegenen die vorige week hier in de kerk zaten hoorden toen het verhaal van de roeping van Matteüs. Een groot wonder. Jezus zegt tegen Matteüs: 'Volg Mij'. En Matteüs staat meteen op en gaat Jezus volgen. Het is een nieuw begin, vanaf dat moment is Matteüs een discipel van Jezus en gaat hij een onbekende toekomst tegemoet.

Afgelopen maandag ging het bij de catechisatie met mijn groep jongeren ook over discipelschap. Wil je Jezus volgen? En hoe doe je dat dan? Dat brengt soms ook kosten met zich mee. We horen het Jezus zelf zeggen: 'Wie achter Mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en Mij volgen.' Het nieuwe begin van Jezus volgen vraagt ook echt wat van je. Maar er staat ook wat tegenover, er staat heel wat tegenover. Als je een discipel van Jezus bent dan is het goed tussen jou en onze Hemelse Vader. Je mag dan zeker zijn van de eeuwige toekomst. En ook hier en nu verandert Jezus al je leven. Dat kan pijn doen, net als dat een bezoek aan de tandarts ook niet altijd fijn is, maar het is wel het goede. Jezus verandert je leven hier en nu...

In het gedeelte dat we lezen geeft Paulus een inkijkje in wat er gebeurt als je de Heilige Geest de ruimte geeft in je leven. Paulus bespreekt één onderwerp, waar wij allemaal mee te maken hebben, jong, oud, man, vrouw, arm, rijk, gelovig en niet-gelovig... En hoe in Christus dat onderwerp volledig anders wordt. Ten goede wordt gekeerd...

Waar heeft Paulus het over? Over de hoogmoed, over je ego. Het eerste vers dat we lezen, vers 21: je mag je niet laten voorstaan op een ander mens... Het laatste vers dat we lezen, vers 7: waarom scheidt u dan op? Begin, eind en het hele deel gaat over dit onderwerp. Je hoogmoed, je ego, je trots...

In Korinthe was dat een serieus probleem. Afgelopen weken hebben we al gehoord over de conflicten die er waren in die gemeente. De één die zei dat hij van Apollos was, de ander van Kefas, die van Paulus en dan zijn er altijd nog mensen die zeggen dat zij bij Christus horen... Het is onderling vergelijken, verdeeldheid zaaien en zeggen: mijn groep is de beste, ik ben de beste... Hoogmoed.

Het gewone Griekse woord voor hoogmoed is hubris. En al bij Aristoteles komen we hele verhandelingen tegen over waarom hoogmoed de bron is van al het kwaad... Denk ook maar terug aan Adam en Eva. Het verlangen om gelijk te zijn aan God zorgde ervoor dat ze God ongehoorzaam werden, ze aten van de vrucht, de relatie met God ging kapot en het paradijs ging dicht voor de mens... Hoogmoed.

De christelijke schrijver C.S. Lewis wijdt in zijn boek 'Onversneden Christendom' een heel hoofdstuk aan wat hij 'de grote zonde' noemt... Hij beschrijft dat er geen mens ter wereld vrij is van de zonde van de hoogmoed,

we gaan allemaal gebukt onder de zonde van de trots. Lewis geeft ook een mooie beschrijving van wat hoogmoed is, ik citeer: 'De Hoogmoed beleeft geen plezier aan het hebben van iets, maar alleen aan het hebben van meer dan een ander. We zeggen wel eens dat mensen trots zijn op hun rijkdom, hun slimheid, hun mooie uiterlijk, maar dat zijn ze niet. Waar ze trots op zijn is dat ze rijker of slimmer of mooier zijn dan anderen. Als iedereen rijk of slim of mooi werd, zouden ze niets meer hebben om trots op te zijn. Hoogmoedig word je van de vergelijking; die geeft het genoegen van boven anderen te staan.'

Hoogmoedig word je van de vergelijking... Hoe doe ik het in vergelijking met de ander? Ben jij weleens druk bezig met die vraag? Ik denk dat we dat allemaal wel zijn. 'Vindt die ander mij wel aardig? Wat zullen ze van mijn kleren vinden? Zit mijn haar wel goed?' Bekend is dat als je een compliment krijgt je dat een heel warm en goed gevoel geeft, terwijl als een ander jou kritisch benaderd, of niet ziet staan dat je dat echt pijn kan doen... Je bent in de ogen van die ander niet goed of niet belangrijk genoeg... Wij zijn hoogmoedig en we hebben dus de neiging om onszelf in vergelijking met anderen te verhogen... Door ons beter te laten voorkomen dan we zijn, of door anderen naar beneden te drukken... Hoogmoed is ten diepste vijandschap. Ik moet meer zijn dan die ander en dus is die ander de vijand. Jaloezie, roddelpraat, verlangen naar macht en nog zoveel meer ellende: het vindt zijn bron in de hoogmoed...

Paulus heeft het in ons gedeelte veel over vergelijken met anderen, en dat we door anderen beoordeeld worden. Het is dus een gedeelte waarin het thema van de hoogmoed uitgebreid aan bod komt. Maar het wordt maar één keer specifiek genoemd. Dat is in vers 6 waarin het gaat over de trots. En dit is een heel opvallend woordje in het Grieks. Het gebruikelijke woord voor hoogmoed of trots is hubris. En meer dan in onze tijd was het voor de mensen duidelijk dat zoiets slecht is, wortel van veel of misschien wel alle kwaad. Maar Paulus gebruikt hier een ander woord, een heel zeldzaam woord, en daarmee maakt hij zijn boodschap duidelijker.

Het woord voor trots hier heeft een betekenis als opgeblazen zijn, uitgerekt en vol met lucht. Het woord is verwant aan het Griekse woord voor blaasbalg. Je weet misschien wel, de blaasbalgen die bijvoorbeeld een smid gebruikte om zijn oven heet genoeg op te stoken. Door het uit te rekken stroomt het vol lucht, en daarna wordt het in elkaar gedruwd en komt er een stroom lucht uit. Het gaat hier over het uitgezet zijn en vol met lucht. Zo krijgen wij het beeld van een lichaamsdeel dat opgezet is vol met lucht, dat is je trots...

Vraagje: is je weleens opgevallen dat je alleen je lichaamsdelen voelt als het niet goed gaat met ze? Je hoort nooit iemand zeggen wat voelt mijn linker knie vandaag goed. Of wat beweegt mijn elleboog makkelijk... Nee, als iemand zegt ik voel mijn tenen, dan weet je al meteen dat er iets mis is met de tenen, anders voel je ze niet. Zo geldt het voor elk lichaamsdeel: je voelt ze alleen als er iets niet goed mee is. Lichaamsdelen vragen niet je aandacht, tenzij er iets mis mee is...

Je ego heeft iets verschrikkelijks mis met zich, want het vraagt voortdurend onze aandacht. Elke dag weer: hoe zie ik eruit? Hoeveel likes heb ik op mijn socials? Wat denkt die ander nu over mij? Als je gewoon rondloopt heb je alleen last van je voeten als er al iets mis mee was. Toch kunnen wij geen dag zonder ons vergeten, gekwetst, genegeerd te voelen of bezig te zijn met de vraag hoe we overkomen op de ander... Er is iets verschrikkelijks mis met je ego...

Wij zijn continu aan het vergelijken. Leef ik op tegen de verwachtingen van die ander? Doe ik het goed? Wat vindt die persoon van mij? En gelukkig doe ik het beter dan die ander... Een opgeblazen zak hete lucht...

Zo'n blaasbalg is niet altijd vol. Soms wordt de lucht in de oven gepompt en is de blaasbalg leeg. Eventjes of misschien wel langer... Een lege zak lucht... Dat is het beeld van iemand met een minderwaardigheidscomplex. Je voelt je niet gezien, niet gewaardeerd, je voelt je minder dan je daadwerkelijk bent. Voor de één een moment na een nare ervaring, voor de ander een dagelijks iets... Kennelijk ben jij in de ogen van de ander minder, doe jij er niet toe... Met andere woorden je bent continu druk aan de vraag hoe anderen over je denken... Jij bent niet minder dan de ander, maar er is iets verschrikkelijks mis met je ego... Het is het zelfde probleem alleen het zijn andere gevolgen. Je ego is voortdurend bezig met hoe jij en anderen met jou bezig zijn. Hoe jij geoordeeld wordt...

Paulus heeft het ook over het oordeel van anderen, we lezen: 'Maar hoe u of een menselijke instelling over mij oordeelt doet er voor mij niet toe'. Er wordt over je geoordeeld, mensen hebben altijd een mening over je klaar. Dat laat je niet koud... Maar Paulus zegt: voor mij doet het er niet toe... Als je naar een psycholoog of iets dergelijks gaat en je vertelt over wat het met je doet hoe anderen over je denken, dan is het advies van die persoon vaak: 'laat dat los.' Wees niet bezig met wat anderen van je denken, het is alleen belangrijk wat jijzelf van je denkt... Daar zit echter een groot probleem aan. Want: hoe denk jij over jezelf? De meeste mensen zijn onzeker, we lijken misschien zelfverzekerd, maar we weten hoe het er van binnen aan toegaat. Als je je waarde hecht aan hoe jij over jezelf denkt, dan kunnen we of niet aan onze eigen waarden tippen, we schieten alsnog tekort... Of je bent iemand met hele lage waarden... Maar wie wil zo zijn? En ook: als Hitler zichzelf een goed mens vindt, dan maakt hem dat nog niet tot een goed mens... Wie mag over jou oordelen?

Paulus zegt: 'Maar hoe u of een menselijke instelling over mij oordeelt doet er voor mij niet toe, en hoe ik over mezelf oordeel telt evenmin.' Paulus zegt als het ware: ik heb een heel laag beeld van de mening van een ander, ik heb een heel laag beeld van de mening van mijzelf... Paulus zegt: 'Het is de Heer die over mij oordeelt.' En als we het dan hebben over ego, over trots, over hoogmoed, dat verdwijnt want het doet er niet toe.

Kijk maar naar het kruis. Daar hing Jezus, zoon van God, voor jou... Om het voor jou goed te maken... Als je naar

het kruis kijkt dan kun je qua ego nooit dieper zakken dan daar... Kennelijk ben ik zo'n slecht persoon dat het alleen maar goed kan komen tussen God en mij door Gods zoon op zo'n verschrikkelijke manier te laten lijden... Zo verdorven, zo slecht ben ik... ben jij... En tegelijkertijd... Kijk naar het kruis... Zo groot is de liefde van God... Voor mij... Voor jou...

Vraagje: wat is het hoogtepunt van zelfliefde? Door met Gods ogen naar jezelf te kijken... Die liefde is zeker, en wat wij ooit ook zullen doen of laten... Die liefde zal nooit veranderen. Staat vast! Wij hoeven niet druk te zijn met de vraag van hoe God over ons denkt, want dat zien we al in Christus. Liefdevol... Het enige wat telt is hoe God over ons denkt, hoe Hij over ons oordeelt, en dat is goed... En dus laten we los hoe anderen over ons denken, hoe wijzelf over ons denken...

Dat is christelijke nederigheid. Niet te hoog of te laag over jezelf denken, want je hoeft niet over je zelf te denken. Als je spreekt met iemand die christelijk nederig is, dan zul je na afloop van zo'n gesprek nooit denken: 'wat is die persoon nederig zeg, wat is die persoon bescheiden zeg'. Nee, dat zul je nooit denken want zo iemand geeft niet op over zichzelf, zijn eigen ego heeft niet nodig dat het over hem gaat, je zult het eerder zien aan de oprechte liefde die hij heeft voor jou. De ego is niet schreeuwerig om aandacht aan het roepen, nee die doet er niet meer toe. Telt niet meer...

Wat een vrijheid geeft dat... Niet meer langs elke spiegel in bewondering – of afgrijzen – kijken, want het doet er niet meer toe... Niet meer steeds op je telefoon kijken hoeveel mensen bezig zijn met jouw nieuwste foto op Instagram... Niet meer bang of het oordeel van de ander... Geen neiging meer om de ander omlaag te drukken door bijvoorbeeld te roddelen... Vrijheid! Wat zou het jou opleveren? Als je ego er niet meer toe doet.

Je denkt niet meer over je zelf dan de ander, je denkt niet minder over jezelf, maar je denkt minder aan jezelf. Als je een compliment krijgt, dan ben je blij, maar je denkt niet: 'wat een goed persoon ben ik'. Als je kritiek krijgt dan word je daar niet boos of neerslachtig van, je schiet niet in de verdediging, maar je bent blij met de feedback en je kijkt wat je er mee kunt. Want het draait niet meer om jouw persoon. Ons ego wordt gevuld met lucht, maar in Christus wordt het gevuld met liefde. Het kan niet meer leeglopen, het doet geen pijn meer, het is genezen.

Als we de Heilige Geest de ruimte geven in ons leven dan groeien we hier langzaam naartoe. Wij mogen discipelen van Jezus zijn, en stap voor stap verandert Hij ons, zet Hij ons in de vrijheid. Hij bevrijdt ons van onze ego's... Paulus is ons voorgegaan op die weg. Laten wij zijn voorbeeld volgen, in navolging van Christus. Hij die ons kent zoals we zijn, maar toch oneindig veel van ons houdt. Zijn oordeel is goed, en zo zijn we bevrijd van het oordeel van anderen en van onszelf. Onze zieke ego wordt genezen in navolging. Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410